

Elementy zachowania

Składniki	Elementarne rodzaje zachowania
- Wrodzone lub nabyte	- Wrodzone
- O różnym stopniu złożoności	- Obejmują
- Nie pełnią samodzielnej funkcji biologicznej	zazwyczaj cały organizm
	- Pełnią samodzielną rolę biologiczną

Toniczne reakcje przystosowawcze

1. Odruchy postularne

- Wywołane głównie przez bodźce proprioceptyjne
- **Charakter odruchów tonicznych**- polegają na długotrwałym skurczu mięśni
- Np. odruch homostroficzny u wija, ułożenie kończyn u ptaków podczas lotu, reakcja poziomego utrzymywania głowy

2. Znieruchomienie (freezing)

- Pełni funkcję ochronną
- U kręgowców i bezkręgowców
- **Tanatoza**- udawanie martwego, głównie u bezkręgowców, np. niedźwiedziówka, wpadłszy w wiązkę ultradźwięków nietoperza, pada na ziemię

3. Reakcja orientacyjna

- Przerwanie dotychczasowej działalności po zadziałaniu bodźca
- **Odruch celowniczy**- zwrócenie oczu w stronę nowego bodźca

4. Reakcja startowa

- Wzdrygnięcie się w reakcji na silny bodziec
- Przygotowuje do reakcji walki/ucieczki

Mdlejące kozy (kozy z Tennessee)- cierpią na miotonię. W momencie strachu zastygają z mocno wyprostowanymi nogami, zwykle się przewracają. Nie jest to freezing, ponieważ jest to mutacja genetyczna niepełniająca funkcji przystosowawczej.

Odruchy ochronne

Szybkie skurcze mięśni, niepowodujące ruchu

1. **Odruchy cofania (retrakcyjne)**- wywołane przez ból i wstręt

2. **Odruchy czyszczące (repulsywne)**- wywołane przez słabe bodźce, działające na powierzchnię błon śluzowych lub skóry

- Np. kichanie, wypluwanie, kaszel, wymioty, drapanie, otrząsanie, wicie się/trzepotanie, **autotomia**- odrzucenie części ciała

Zachowania nieukierunkowane

1. Nastie

- Wywołane przez bodźce zewnętrzne, ale nie ukierunkowane na nie
- Nie powodują ruchu w przestrzeni- skurcz polega na zamknięciu się ciała
- Głównie u organizmów o promienistej symetrii ciała (pierwotniaki, jamochłony)
- Np. Ukwiągł, jeż, łuskowiec

2. Kinezy

- Reakcje lokomocyjne, prowadzące do znalezienia **preferendum etologicznego**- optymalnych warunków środowiska
- Głównie u pierwotniaków i stawonogów
- Intensywność zależna od siły bodźca

Podział ze względu na charakter ruchów:

- **Ortokinezy**- Intensywność bodźca determinuje szybkość ruchu
- **Klinokinezy**- Intensywność bodźca determinuje częstość skrętu

Podział ze względu na rodzaj bodźca:

- **Chemokinezy**- bodziec chemiczny
- **Fotokinezy**-bodziec świetlny
- **Higrokinezy**- wilgoć

Tropizmy

Najczęściej u organizmów osiadłych, wydłużonych, giętkich- wygięcie do lub od bodźca

1. Podział ze względu na rodzaj bodźca: chemotropizm, fototropizm, higtropizm
2. Podział ze względu na kierunek względem bodźca:
 - Do bodźca: **dodatni**
 - Od bodźca: **ujemny**

Traumatotropizm- wyginanie w kierunku bodźca, który dokonał uszkodzenia

Reakcja optokinetyczna

Podążanie głową lub oczami za poruszającym się spójnym ruchem obiektem

U człowieka: oczopląs optokinetyczny lub kolejowy

Zasada reafereacji- w układzie nerwowym

porównywane są dwa typy informacji: z układu wzrokowego o ruchu obiektu i z układu ruchu o własnym ruchu. Jeśli są niespójne, wyzwalana jest reakcja optokinetyczna.

Funkcja: zachowanie stałości percepcji i orientacji w środowisku

Zachowanie się korekcyjne

Powrót na pierwotny tor ruchu po chwilowej jego zmianie

Oparte na propriocepcji, zachodzi bez udziału bodźców zewnętrznych

Taksje

Mechanizm reakcji, prowadzących do przyjęcia i utrzymania właściwej pozycji ciała

- **Zachowanie taktyczne/elazja**- ruch zorientowany taktycznie
- **Obrót taktyczny**- przyjęcie określonej pozycji ciała

Taksje (cont)

1. Bazotaksje:

- Diataksja- prostopadle ustawienie do kierunku działania bodźca
- Tropotaksja- ustawienie równoległe do kierunku działania bodźca
- Telotaksja

2. Menotaksje (reakcja kompasowa)-

ustawienie w stosunku do bodźca pod innym kątem niż 0/90/180 stopni

3. Atrotaksje- menotaksje z poprawką na zmianę położenia na niebie obiektów emitujących światło

Podział ze względu na mechanizm lokalizowania źródła bodźca:"

1. Klinotaksja- np. larwa muchy domowej. Silniej wychyla się w stronę, po której natężenie światła jest mniejsze. Ucieka od światła.
2. Tropotaksja- np. stonoga. Orientuje się po ilości światła docierającego do oka prawego/lewego
3. Telotaksja- np. rak pustelnik. Każde z oczu z osobna jest receptorem kierunkowym.

Taksje

Taksje

Podział ze względu na rodzaj bodźca:

- Fototropotaksja (karaluchy)
- Termotaksja (węże)
- Wibrotaksja (pająki)
- Fonotaksja (szarańczaki)
- Skototaksja (bezkęgowce)
- Kinetotaksja (żaby)
- Reotaksja (ryby)
- Anemotaksja (organizmy latające)
- Geotropotaksja (człowiek)
- Tigmotaksja <https://youtu.be/GebeshN4ODE>

By KontoDoNauki

cheatography.com/kontodonauki/

Published 26th June, 2023.

Last updated 26th June, 2023.

Page 2 of 2.

Sponsored by [Readable.com](https://readable.com)

Measure your website readability!

<https://readable.com>